

Muistion on koonnut varautumisen ja turvallisuuden erityisasiantuntija Ari Korhonen

Varautuminen sähkökatkoihin tulevana talvena

Kuntaliitto toteutti kunnille energiansäästökyselyn 26.8. - 5.9.2022. Kyselyyn vastasi 80 kunnan edustajat eri kuntakokoryhmistä. Tiedote tarkemmista kyselyn tuloksista sekä diaesitys löytyvät oheisista linkeistä: <https://www.kuntaliitto.fi/yhdyskunnat-ja-ymparisto/tekniikka/energian kaytto-ja-tuotanto>

Varautumisen kannalta kyselyn merkittävin tulos on, että **kuntien varautumista sähkökatkoksiin on parannettava.**

Fingridin mukaan sähkökatkokset ovat tulevana talvena tavallista todennäköisempiä. Mikäli jakelua joudutaan rajoittamaan, osuvat rajoitukset sähkön kulutushuippuihin, jotka ajoittuvat aamuihin sekä alkuiltaan. Todennäköisimmillään sähkökatkokset olisivat kuivina pakkauskausina, jotka normaalisti ajoittuvat tammi-helmikuulle. Ohessa on taulukko kulutushuipuista eri talvina.

Taulukko 2. Vuosien 2008–2022 talvien kulutushuipputunnit ja vastaavat lämpötilat.

Päivä	Tunti	Kulutus (MWh/h)	Lämpötila (°C)
4.1.2008	17–18	13 288	-8
16.1.2009	8–9	13 045	-11
28.1.2010	8–9	14 320	-16
18.2.2011	9–10	14 804	-28
3.2.2012	18–19	14 304	-23
18.1.2013	9–10	14 034	-20
24.1.2014	8–9	14 288	-17
22.1.2015	8–9	13 494	-15
7.1.2016	17–18	15 105	-25
5.1.2017	17–18	14 273	-20
28.2.2018	9–10	14 062	-21
28.1.2019	8–9	14 542	-18
28.2.2020	8–9	12 388	-8
18.2.2021	9–10	14 267	-21
8.12.2021	17–18	14 175	-15

Lähde: Fingrid

Lähtökohtaisesti sähkön jakelija pyrkii varmistamaan sairaaloiden ja muiden kriittisten kohteiden toiminnan, mutta aina tämä ei ole

sähkönjakeluverkon teknisten ominaisuuksia takia mahdollista. Kuntien tulee varmistaa sähkönjakelijalta, miten kriittisten kohteiden sähkönjakelu toteutettaisiin mahdollisten jakelukatkosten aikana. Mikäli sähkönjakelua jouduttaisiin rajoittamaan myös näissä kohteissa, tulisi varmistaa tiedonkulku sähkönjakelijoiden ja kuntien välillä sekä sähkökatkojen mahdollinen ennakointi, jotta kunta voisi varautua sähkökatkosten aiheuttamiin vaikutuksiin palvelutuotannossa. Tiedonkulun ja asian hallinnan kannalta voi olla tarpeen koota alueellisia koordinaatioryhmiä siten kuin kullakin alueella tarkoituksenmukaiseksi nähdään. On syytä varmistaa varavoimakonetilanne kriittisiin kohteisiin. Mikäli varavoimaa tai sähkönsaantia ei voida turvata, tulee pohtia millä tavoin erilaisissa palvelukohteissa toiminta järjestetään sähkökatkostilanteissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille vuoden vaihteessa. Siksi varautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon kriittisissä palvelupisteissä tulee tehdä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa kuluvan syksyn aikana. Myös vanhustenhuollon yksityisten palveluntuottajien kanssa on syytä läpikäydä varautumistilanne. Vaikka yksityinen tuottaakin palvelun, on viimekädessä järjestämisvastuu kunnalla ja myöhemmin hyvinvointialueilla.

Mahdolliset sähkökatkokset voivat vaikuttaa myös kunnan muuhun toimintaan. Yhteinen sähkön säästäminen erityisesti kulutushuippujen aikaan vähentää sähkökatkosten todennäköisyyttä. Kunnan on syytä varautua huomioimaan sähkökatkosten mahdollisuus aamuisin sekä alkuillasta ja muutoinkin pohtimaan kulutushuippujen tasaamista energian säästöllä. Kulutuksen tasaamista voi tehdä ajoittamalla energiansäästötoimenpiteitä kulutushuippuihin. Tämä voi vaikuttaa palvelutuotannon aikatauluihin kuten vaikkapa koulupäivän alkamisaikoihin tai uimahallin toimintaan. Energiansäästöjä kannattakin hakea kunnassa yhteisesti eri toimialojen kanssa kielteisten toiminnallisten vaikutusten minimoimiseksi.

Uusia tarkennuksia pakotteisiin

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö (JHNY) on päivittänyt sivustolleen pakotteita koskevia ohjeita ja tarkennuksia sekä vastauksia eniten kysytyihin kysymyksiin. Muistutuksena, että 9.4.2022 voimassa olleita, aiemmin kilpailutettuja hankintasopimuksia koskeva kielto tulee voimaan 10.10.2022 alkaen. **Päätöksen mukaan hankintasopimuksen täytäntöönpanon jatkaminen pakotteiden alaisten tahojen kanssa on kielletty 10.10.2022 alkaen.** Myös tästä löytyy lisätietoja hankinnat.fi -sivustolta.